

Rigsdagstidende.

1852. Forhandlingerne paa Folkethinget. № 250.

Tredie Session.

74de Møde.

Løvedagen den 7de Februar.

(Forts.)

Madvig (fortsat): Nu ønsker jeg ingenlunde, at Formuen skal koncentreres, men det er dog meget farligt for Lovgivningen at indblande sig i dette Forhold, og selv om man ikke taler om Formuen, saa er man dog meget nær derved, naar man vil gjøre Indskrænkninger i Næringsfriheden; thi jeg kan ikke troe, som det her er blevet sagt, at her ikke bliver talt om Næringsfrihed, saafremt ellers Agerbrug er Næring. Her tales slet ikke om Retten til at boe paa Landet, men her tales om Retten til at drive et vist Erhverv i et vist Omfang, og til Næringsfrihed hører ikke blot Frihed til at drive et Erhverv af en vis Art, f. Ex. at optage den eller den Gjenstand i sin Handel, men ogsaa at drive Erhvervet i det Omfang, hvori den enkelte Mand's Kræfter tillade ham at drive det, og naar man fra den almindelige Næring ved en vis Virksomhed og Bedrift gaaer over til Næring igjennem en indbringende Eiendom, saa er igjen den Indskrænkning, man her vil paalægge med Hensyn til Landeendomme, fuldkommen svarende til den Indskrænkning, som man kunde paalægge med Hensyn til Erhvervelse af Kjøbstadeiendomme; thi man kan ogsaa der sige, at Retten til at kunne sammenkjøbe alle de faste Eiendomme i en By gjør alle deres Stilling, der saaledes ikke kunne faae faste Eiendomme eller noget Huus at boe i, men ere underkastede Huuseiernes Bilskaarlighed, i høi Grad usikker og trykkende. Det er tilfaldt, troer jeg, ikke muligt at gennemføre en saadan Bestemmelse uden at komme ind paa Inconseqventser; men jeg indrømmer meget gjerne, at der er Delsøkkelse, hvori man ikke kan ophæve alle Ind-

skrænkninger, eller idetmindste ikke kan ophæve dem fuldstændig. Der er en anden Side ved denne Sag, som ikke er synderlig omtalt, idetmindste ikke fra den Side, hvorfra jeg ønskede den omtalt, det er nemlig Betydningen af Standsforskjellen mellem Landbrugerne. Det forekommer mig, at der fra deres Side, som stærkest have bekæmpet Sammenlægningsfriheden, har yttret sig en Tilbøjelighed, som oftere er kommen frem, til at fastholde en Standsforskjel, som vi dog burde ønske fjernet. Man fastholder saa stærkt Begrebet om Bondestanden, og man taler saa ivrigt om dens Conservation, at man just derved modsætter sig en saadan Overgang af Forholdene til en ny Stikfelse, hvorved Adskillelsen mellem Godsbesiddere og Bønder hørte op, og hvorved vi fik almindelige Landbrugere med mindre eller større Eiendomme, som det ikke var muligt at sætte en bestemt Grændse imellem, saa at man kunde sige, her høre de smaa op og her begynde de store, og jeg troer, det er en Hovedindvending imod alle Bestemmelser om, til hvilken Størrelse Jordeiendomme maae sammenlægges, at man derved fastholder denne Classesforskjel, som man dog efterhaanden burde søge at komme udover. Der er med Rette, synes mig, gjort opmærksom paa, at saadanne Grændser, som man vil sætte for Landeendommene, og derved tillige for Landbruget, meget ofte tillige sætte Grændser for Landbrugets Godhed, og det er saameget mere vanskeligt at sige, hvorvidt den Hindring, som derved opstilles, gaaer, fordi Ingen kan vide, hvilke Retninger der kunne fremkomme i Benyttelsen af Jord, som kunde gjøre det meget ønskeligt, at en større Frihed til Erhvervelse af omfattende Jordested fandt Sted. Det er overhovedet en meget betænkelig Sag at bringe det derhen, at ifølge den successive Udskykning og ifølge